

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 7PP/27/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122010414
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Barbora Hollá Sopková
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2023:6122010414.6

Uznesenie

Okresný súd Banská Bystrica rozhodujúc v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Barbory Sopkovej a prísediacich Mgr. Martiny Vazanovej a JUDr. Dominiky Roškovej na verejnom zasadnutí konanom dňa 18. 07. 2023 v Banskej Bystrici o žiadosti P. N., H.. XX. XX. XXXX N. Z., o žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, takto

rozhodol:

Podľa § 67 ods. 1 Trestného zákona sa žiadosť odsúdeného P. N., H.. XX. XX. XXXX N. Z., R. C. Z. Z., R.. Č.. N. Ú. H. N. R. X. K. C. C. - E., o podmiennečne prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zo dňa 02. 06. 2022, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 9T/77/2010 zo dňa 22. 11. 2010 v trvaní 16 (šestnástich) rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia, z a m i e t a.

odôvodnenie:

Dňa 02. 06. 2022 doručil odsúdený súdu žiadosť o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, v ktorej uviedol, že dňa 28. 05. 2022 sa naplnila formálna podmienka vyžadovaná zákonom pre možnosť prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody. Odsúdený uviedol, že v rámci výkonu trestu si plní povinnosti a je od neho možné očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Myslí si, že do svojho fatálneho zlyhania nebol zlým človekom, no vo výkone trestu napriek rôznym negatívnym faktorom, ktoré sú prítomné vo väzenskom prostredí, sa z neho stal lepší človek a to aj vďaka pedagógom a psychológom. K uvedenému tiež prispelo čítanie a štúdium množstva kníh. V súčasnosti pociťuje, že samotný výkon trestu má na jeho osobu represívny charakter, a že pre spoločnosť bude užitočnejší v civilnom prostredí, kde je možnosť vytvárať skutočné hodnoty. Ďalej uviedol, že si plne uvedomuje hrôzu svojho činu a je mu veľmi ľúto, čo napáchal svojím skutkom, svoje svedomie si stále sputuje. Motiváciu v prípade podmiennečného prepustenia je pre neho sloboda v podobe užitočnosti pre spoločnosť, jeho rodičia a jeho dcéra, ktorej asi najviac svojím činom ublížil, ale aj napriek tomu má s ňou veľmi dobrý vzťah. Vzhľadom na svoje presvedčenie viest' riadny občiansky život a samotnú príležitosť preukázať nápravu žiada súd o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Okresný súd Banská Bystrica uznesením sp. zn. 7PP/27/2022 zo dňa 11. 07. 2022 odsúdeného podmiennečne prepustil, určil mu skúšobnú dobu v trvaní 36 (tridsiatich šiestich) mesiacov, nariadil probačný dohľad a uložil mu zákaz požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok a povinnosť zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo sa preukázateľne o zamestnanie uchádzať.

Prokurátor okresnej prokuratúry podal voči tomuto rozhodnutiu súdu sťažnosť, o ktorej Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 5Tos/101/2022 zo dňa 31. 08. 2022 zrušil a okresnému súdu uložil, aby vo veci znova konal a rozhodol. V odôvodnení uviedol, že nariadenie podmiennečného prepustenia je na mieste vtedy, ak už k náprave, resp. k dosiahnutiu účelu trestu ďalší pobyt odsúdeného vo výkone trestu nie je nutný, pričom vzhľadom na všetky relevantné okolnosti predpokladať, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život. Hoci úvahám prvostupňového súdu možno z väčšej časti prisvedčiť, nemožno prehladať ďalšie skutočnosti významné pre zhodnotenie druhej materiálnej podmienky. Je

nepochybné, že odsúdený sa svojím protiprávnym konaním dopustil trestného činu vraždy voči vlastnej manželke (na chránenej osobe), čím spáchal jeden z najzávažnejších trestných činov a nezvratne tak porušil jednu z najvýznamnejších hodnôt ľudskej spoločnosti, chránenú Ústavou Slovenskej republiky a Trestným zákonom - ľudský život. Z obsahu odsudzujúceho rozsudku je zrejmé, že len partnerský konflikt spočívajúci v rozvode manželstva odsúdenému postačoval k strate či odbrzdzeniu autoregulačných mechanizmov, ktorými disponuje a v určitej miere má disponovať každý jedinec, s následkom vyššie popísaného konania odsúdeného. Mohlo sa jednať aj o ojedinelý exces v konaní odsúdeného, ktorého intenzita a následok dospeli až k pozbaveniu života inej fyzickej osoby, pričom žiadna jeho kriminálna minulosť či predchádzajúce správanie nenasvedčovali, že by mal tendenciu páchať trestnú činnosť, o čo závažnejšie potom konanie odsúdeného bolo. Je preto na mieste svedomito sa zaoberať druhou materiálnou podmienkou a skúmať, či od odsúdeného je možné očakávať vedenie riadneho života v takom rozsahu, ktorý rozptýli dôvodné pochybnosti o spôsobilosti odsúdeného správať sa spoločensky konformným spôsobom aj v prípade jeho podmieneného prepustenia na slobodu a nielen počas výkonu trestu odňatia slobody. Je tiež nevyhnutné pripomenúť, že jedným z účelov trestu je aj ochrana spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a prevychová ho k tomu, aby viedol riadny život, pre naplnenie ktorého účelu je dôležité práve dôsledné prognózovanie očakávaného správania sa odsúdeného na slobode, a to na základe konkrétnych skutočností, z ktorých možno budúce správanie odsúdeného predpokladať. V tejto súvislosti je nevyhnutné zisťovať a skúmať osobnosť odsúdeného, jeho osobnostné rysy, črty a charakteristiky, ktoré sa môžu významne podieľať na páchaní trestnej činnosti. Až na základe zhodnotenia osobnostných charakteristík odsúdeného v spojení so všetkými ostatnými relevantnými skutočnosťami bude možné zodpovedne posúdiť, či naďalej pretrváva obava o bezpečnosť členov spoločnosti (a teda aj dôvod na izoláciu odsúdeného vo výkone trestu) a či mieru rizika, ktoré je inherentne spojené s podmieneným prepustením by nebolo možné v posudzovanom prípade zmierniť ani opatreniami podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona, teda probačným dohľadom, prípadne uložením primeraných povinností a obmedzení. Krajský súd uviedol, že úlohou prvostupňového súdu bude pripojiť spis Okresného súdu Žilina sp. zn. 9T/77/2010, pribrať znalca z odboru Psychológia za účelom vypracovania znaleckého posudku, a to najmä so zameraním sa skúmanie a zistenie osobnostných charakteristík odsúdeného, vrátane prítomnosti rizikových charakteristík, ktoré sa môžu významne podieľať na páchaní trestnej činnosti, ďalej zistenie jeho postoja k spáchanej trestnej činnosti a prípadných iných významných skutočností, ktoré znalec zistí. Ak to bude potrebné (na základe odporúčaní znalca z odboru Psychológia), priberie súd aj znalca z odboru Psychiatria za účelom vyšetrenia duševného stavu odsúdeného. Následne súd znalca aj vypočuje na verejnom zasadnutí.

Rešpektujúc právne záväzný názor nadriadeného súdu okresný súd uznesením sp. zn. 7PP/27/2022 zo dňa 19. 10. 2022 pribral za účelom vypracovania znaleckého posudku znalcov z odboru Psychiatria a z odboru Psychológia, aby komplexne vyšetrili odsúdeného, zistili jeho intelekt, uviedli osobnostné charakteristiky, vrátane prítomnosti rizikových charakteristík, zistiť postoj odsúdeného k trestnej činnosti Bolo vykonané dokazovanie:

Z hodnotenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica - Kráľová (ku dňu 15. 06. 2022 vyplýva, že odsúdený bol do výkonu väzby zo slobody predvedený dňa 30. 05. 2010 do Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Žilina. V uvedenom ústave neprichádzal do rozporu s právnymi normami platnými v podmienkach výkonu väzby. Správanie a vystupovanie menovaného počas pobytu v uvedenom ústave bolo na požadovanej úrovni. Zo strany personálu ústavu smerom k odsúdenému neboli zaznamenané žiadne nedostatky. Disciplinárne potrestaný ani disciplinárne odmenený nebol. Dňa 07. 12. 2010 bol premiestnený na ďalší výkon trestu odňatia slobody do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Ilava. Počas pobytu v uvedenom ústave neprichádzal do rozporu s právnymi normami platnými v podmienkach výkonu trestu. Jeho správanie a vystupovanie voči personálu ústavu, ako aj plnenie každodenných povinností bolo na požadovanej úrovni. Odsúdený plnil program zaobchádzania, ako aj svoje pracovné povinnosti a dokázal si vytvoriť podmienky na udelenie jedenástich disciplinárnych odmien. Disciplinárne potrestaný nebol. Dňa 24. 11. 2017 mu bolo riaditeľom ústavu udelené mimoriadne voľno na opustenie ústavu za prítomnosti príslušníka zboru v meste Ilava, kde sa stretol s rodinnými príslušníkmi. Mimoriadne voľno na opustenie ústavu sa uskutočnilo bez nedostatkov. Dňa 08. 08. 2018 bol odsúdený z dôvodu rapídne zhoršeného psychického stavu (pokus o samovraždu obesením) umiestnený do oddielu špeciálneho zaobchádzania, kde mu bola venovaná odborná terapeutická starostlivosť. V období od 13. 08. 2018 do 22. 01. 2019 bol menovaný hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení v Nemocnici

pre obvinených a odsúdených a Ústave na výkon trestu odňatia slobody. V Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica - Kráľová sa nachádza od 22. 01. 2019. V rámci vnútornej diferenciacie ústavu bol po absolvovaní nástupného oddielu na návrh psychológa ústavu umiestnený do oddielu špecializovaného zaobchádzania, kde mu bola naďalej venovaná odborná terapeutická starostlivosť. U odsúdeného vplyvom pedagogickej a psychologickkej činnosti postupne došlo k stabilizácii psychického stavu, preto mu bola dňa 16. 02. 2021 na návrh pedagóga zmenená diferenciacná skupina a odsúdený bol umiestnený do ubytovne s diferenciacnou skupinou „B“. Celkovo možno konštatovať, že správanie a vystupovanie menovaného počas obdobia výkonu trestu odňatia slobody v tunajšom ústave je na požadovanej úrovni, príkazy a nariadenia väzenského personálu plní bez výhrad. V interpersonálnej oblasti sa k spoluodsúdeným nevyskytli žiadne nedostatky. Zásady osobnej ako aj kolektívnej hygieny má osvojené, disciplínu, poriadok a čistotu v osobných veciach udržiava na veľmi dobrej úrovni. K trestnej činnosti zaujíma kritický postoj. Jedná sa o prosociálne orientovaného jedinca, ktorý participuje na všetkých úlohách vyplývajúcich zo stanoveného programu zaobchádzania. Počas doterajšieho obdobia výkonu trestu odňatia slobody bol pätnásťkrát disciplinárne odmenený. Disciplinárne potrestaný nie je. Dňa 08. 03. 2022 mu bola na základe návrhu pedagóga zmenená diferenciacná skupina z „B“ na diferenciacnú skupinu „VO“ (výstupný oddiel) v rámci národného projektu Šanca na návrat, ktorého cieľom je u osôb vo výkone trestu odňatia slobody znížiť riziká sociálneho vylúčenia. V rámci resocializačných a výchovnovzdelávacích programov sú odsúdenému poskytnuté informácie zhrnuté do modulov o sociálnej komunikácii, sebapoznání, zamestnanosti, právnych aspektoch, finančnej gramotnosti, závislostiach a rodinných vzťahoch. Uvedených aktivít sa pravidelne a aktívne zúčastňuje. Riaditeľom ústavu bolo dňa 06. 05. 2022 odsúdenému povolené opustenie ústavu v sprievode príslušníka zboru za účelom vybavovania osobných dokladov a dňa 27. 05. 2022 bez sprievodu príslušníka stretnutie s rodinnými príslušníkmi v meste Banská Bystrica. Opustenie ústavu sa v oboch prípadoch uskutočnilo bez problémov. Odsúdený je mimoriadne aktívny v rámci kultúrno-osvetovej činnosti počas celého obdobia výkonu trestu. Pedagogická dokumentácia obsahuje mnohé jeho účasti na besedách, športových podujatiach, vedomostných kvízoch. V rámci krúžkovej činnosti navštevoval nasledovné krúžky: stolnotenisový, umelecko-tvorivý, fitness, počítačový, žurnalistický, športovo-kombinovaný. Odsúdený počas umiestnenia v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby llava pracoval na pracovisku ručné šitie obuvi a následne v odevnom sklade. Pri celkovom hodnotení možno konštatovať, že k plneniu pracovných povinností pristupuje v priebehu výkonu trestu ochotne a zodpovedne. Odsúdený sa podľa potreby zapája aj do činností, ktoré sú zamerané na všeobecný rozvoj osobnosti - práce zamerané na udržiavanie čistoty a poriadku v priestoroch ústavu, ubytovne, služba v ubytovni. Aktuálne sa aktivizuje v rámci činností pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného v spojitosti s výkonom pomocných prác v kuchyni pre odsúdených, kde podáva stabilne dobré pracovné výkony, k spokojnosti nadriadených. Kontakt s vonkajším prostredím počas celého obdobia výkonu trestu pravidelne udržiava so svojimi rodičmi, súrodencami a deťmi. Na upevňovanie sociálne pozitívnych extramurálnych vzťahov využíva možnosti kontaktu formou pravidelnej korešpondencie, nárokových návštev, videonávštev a telefonických hovorov. Vzťahy s primárnou rodinou sa javia na veľmi dobrej úrovni, o čom svedčí aj skutočnosť, že býva pravidelne podporovaný balíkmi, finančnými prostriedkami a predplácáním. Resocializačná prognóza sa javí ako priaznivá a riziko recidívy trestnej činnosti je nízke, a preto navrhol odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody prepustiť.

Odsúdenému písomne vyjadrili podporu a ochotu pomôcť pri zaradení sa do riadneho života: P. Z. P. E., S. (K.), P. K. M.Š. (K. T. N. Š.; raz do roka si vymenia korešpondenciu, aby sa navzájom informovali), P. D. E.Č. B. P. Z. E. (K. B. Š.), P. S. Q. (C. E.; napriek fatálnemu zlyhaniu ho považuje za normálneho človeka a píše si s ním aj počas výkonu trestu), Z. D. Š. (kamarátka; sú v kontakte prostredníctvom videonávštev, v profesijnom živote je klinickou psychologičkou a psychoterapeutkou, chce mu pomôcť vrátiť sa do života, k jeho koníčkum - turistike a lyžovaniu, domnieva sa, že keď sa dostane z väzenia, môže vynahradiť svojej dcére stratený čas a byť prítomným otcom), Z. E. Č. (sesternica; je s ním v kontakte prostredníctvom návštev a videonávštev, jej rodičia sú krstnými rodičmi odsúdeného a spolu so synom Q. žijú v zahraničí, posielajú mu pohľadnice), A. O. B. Z. O. (krstní rodičia; posielajú mu pohľadnice), P. N. B. M. N. (rodičia odsúdeného; je ich morálnou povinnosťou mu pomôcť, syn by mohol s nimi bývať a aj po zdravotnej stránke by im mohol pomáhať, keďže sú už obaja starobní dôchodcovia), P. E. C. (teta; vie, aký je, rodina si má pomáhať, navštívila ho aj v ústave), F. E. K. L. H. R. (predsedníctvo klubu sa rozhodlo podporiť odsúdeného, bol členom od roku 1975 až do roku 2010, začínal ako pretekár, bol neskôr členom predstavenstva klubu, poznali ho ako čestného človeka, ktorý nikdy neprišiel do interpersonálneho konfliktu, bol ochotný pomáhať pri organizovaní súťaží, pri prácach na brigádach, bol

oblúbený, sú ochotní prijať ho späť do klubu), Z.. P. E. (kamarátka; pomôže mu zapadnúť do normálneho života, nepočula od neho vulgarizmus, neprejavil žiadne verbálne ani fyzické násilie, bol priateľský, ústretový, ochotný a vždy nápomocný svojmu okoliu).

Znalkyňa Z.. Q. F. (odvetvie psychiatria) a znalkyňa Z.. N. Č. (odbor psychológia) súdu dňa 15. 06. 2023 doručili znalecký posudok č. 060/2023 a 041/2023. Znalecký posudok vypracovali ku dňu 12. 06. 2023 a k dispozícii mali spisový materiál Okresného súdu Žilina sp. zn. 9T/77/2010 a Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 7PP/27/2022. Odsúdeného psychiatricky a psychologicky vyšetrili. Psychologické vyšetrenie bolo uskutočnené dňa 09. 03. 2023 v ústave a v posudku sú popísané použité metódy vrátane ich vyhodnotenia. Taktiež bol v ten deň vykonaný aj pohovor so psychiatrom. Zo záverov znaleckého posudku možno vybrať, že znalci u odsúdeného nezistili duševné ochorenie v užšom slova zmysle, t. j. psychózu a ani inú závažnejšiu psychopatológiu. Konštatovali u neho zmiešanú poruchu osobnosti, ktorá je z forenzného hľadiska považovaná za poruchu trvalú, liečbou neovplyvniteľnú, a v anamnéze adaptačné poruchy. Osobnosť odsúdeného je nezrelá, nevyvážená - abnormne štruktúrovaná, podozrievavá, na seba zameraná, egocentrická, sebaapresadzujúca sa osobnosť s vystupňovaným pocitom neistoty, neprírodným prežívaním, narcistickými a histriónskymi črtami, je nepsyhotická, emočne labilná, nezdržanlivá a impulzívna. Znalci ďalej popisujú, že schopnosť sebauvedomovania sa je u odsúdeného nízka, je uzavretý a nepreniknuteľný, pohybujúci sa viac v rovine prianí ako skutočných možností, otvorený a prístupný dojomom, ovládaný pudmi a inštinktmi, hypersenzitívny, ľahkomyselný, nedôsledný a sebaoprávňujúci sa. Jeho kontrola je nižšia, reakcie môžu byť regresné, infantilné, konanie nevyspytateľné, je nepružný, ťažkopádny a rigidný, brániaci sa pred vonkajším svetom, odhodlaným, čínorodým prístupom k nemu. Je tiež zvýšene kritický, agresívny, pohodlný, s preferenciou najjednoduchších riešení, vyhýbajúci sa ťažkostiam, málo prispôsobivý s potrebou usporiadanosti, rigidity, brániaci sa pred vnútornou úzkosťou a nepohodou. Snaží sa pôsobiť dobrým dojomom. Emočná zložka je málo diferencovaná, labilná, emócie skôr registruje ako prežíva, s odstupom, opatrnosťou, emotivita je impulzívna, egocentrická, bez snahy o emočný kontakt, so silným emočným nábojom, s potrebou bezprostredného uvoľňovania napätia, neschopná odďaľovať uspokojenie potrieb. Jeho nastavenie je subjektívne, s tendenciou vidieť veci cez seba, citovým chladom - chýbaním empatie, preferenciou neosobných vzťahov. Skutočný záujem o druhých aj citlivosť v interakcii s nimi prebieha skôr vo fantázii a predstavách ako v reálnom živote, objavujú sa závislé, ale tiež kontrolujúce a manipulujúce postoje, ľudí vníma ako prostriedky k napĺňaniu svojich cieľov. Prítomná je snaha konštruktívne niečo dosiahnuť konštruktívne niečo dosiahnuť, aj keď sa mu to vždy nedarí a ľahko upadá do „diváckeho“, pasívneho prístupu k životu. Dynamická, stenická - odolná osobnosť je neskrotná, ide si za svojím bez ohľadu na konvencie. Disharmónia medzi správaním a túžbami, nároky a snahy, ktoré nie sú integrované do osobnosti a nadmerná úzkosť, strhávajú ku konfliktnému konaniu. Správanie ovplyvňujú neuspokojené túžby a nezdary, tolerancia voči neúspechu je nízka, objavuje sa nezodpovednosť, povrchnosť, cirkulárny charakter, vysoké vnútorné napätie, preexcitované spracovávanie podnetov z okolia. Plytký emocionálny život, nedostatočne vrelé väzby, dominancia momentov vlastných záujmov v životnom štýle, necitlivosť voči morálnym problémom, môžu prinášať aj možnosť rôznych kriminálnych javov.

Postoj k trestnému činu odsúdený prezentuje rovnako formálne, bez hlbšieho uvedomenia si, čo viedlo k jeho zlyhaniu, bez hlbšej sebareflexie. V skutočnosti je veľmi povrchný, ide o sebaľútosť, nie ľútosť vo vzťahu k obeti či ďalším blízkym osobám, svoje konanie stále bagatelizuje, ospravedlňuje svojim ťažkým psychickým rozpoložením. Má tendenciu v súlade s osobnostnou teatralitou vytvárať dojem „kajúcnika“, v skutočnosti je však opäť manipulatívny, nepripúšťajúci námietky či iné riešenie, ako vidí on sám (vidieť to napr. v jeho výrazne sebaapresadzujúcom až agresívnom, nátlakovom prejave v reakcii na sťažnosť prokurátora voči rozhodnutiu okresného súdu o jeho podmienčnom prepustení). Neprezentuje svoju vnútornú osobnostnú zmenu v zmysle dozrievania osobnosti, zdôrazňuje „prácu“ a postoje ostatných (príbuzných obete, občianskeho združenia, zamestnávateľa), komentár k novele Trestného zákona či tlačovú správu z internetu, čo má potvrdiť jeho zmenu či nápravu rovnako ako napr. postoj príbuzných obete.

Doterajší podmieničný výkon trestu odňatia slobody zásadnejším spôsobom nezasiahol odsúdeného, ktorého osobnostný vývin sa neformuje priaznivejším spôsobom, naďalej je jeho správanie a konanie teatrálné, účelové, manipulatívne a nátlakové. Zdôrazňuje, že sa „sa naučil počúvať svoje JA a neísť proti sebe“, pričom si neuvedomuje, že to robil celú dobu v období pred trestným činom, alebo že „mal veľký rešpekt pred autoritami, dokáže k nim pristupovať ako k seberovným“, čo je ťažko hodnotiteľné

ako osobnostné dozrievanie. Trest nedostal preto, že by nedokázal vonku fungovať alebo pracovať, ale preto že funguje egocentricky a že zlyhal na nerešpektovaní rozhodnutia manželky, ktorá ranila jeho „ego“ a zaútočila na jeho osobnosť, nenapĺňala naďalej jeho potreby, predstavy o živote a o tom, ako by iní mali fungovať, pričom on nebol ochotný prispôbiť sa potrebám svojej rodiny či predstavám o živote svojej manželky a detí. Znalci majú za to, že doposiaľ nedošlo k významnejšej náprave odsúdeného vo vzťahu k jeho morálnej a charakterovej zložke osobnosti a je pomerne otáznne, či k nej niekedy dôjde. Vo vzťahu k uvedenému si myslia, že má zmysel pokračovanie v odsúdeným popisovanom „represívnom charaktere“ nepodmienečného výkonu trestu odňatia slobody, ktorý môže ukázať odsúdenému, že svet sa neprispôbuje jemu, ako to bolo v jeho predošlom občianskom fungovaní, ale on sa musí prispôbiť svetu a jeho pravidlám, aj keď mu to nevyhovuje a nesúhlasí s nimi.

Odsúdený sa navonok dokáže prispôbiť a formálne primerane a dobre fungovať pri začlenení sa do spoločnosti, jeho pracovné zaradenie nie je problémom, rodinné zázemie a podporu blízkych má, s dcérou je v kontakte. Opatrný však musí byť pri konfliktoch emočne napätých, záťažových situáciách, ktoré vďaka svojej na seba zameranej osobnosti s impulzívnymi a agresívnymi črtami, nedokáže vždy primerane zvládať, a v ktorých zlyhanie, nielen v kontakte s emočne blízkou osobou, nemožno za podobných okolností vylúčiť.

Súd vo veci podmieneného prepustenia určil termín verejného zasadnutia, ktoré sa konalo v prítomnosti prokurátora, zástupcu z Ústavu na výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica - Kráľová, znalkyne Z.. Č., obhajcu a odsúdeného. Súd vykonal dokazovanie prečítaním listinných dôkazov a vypočul aj odsúdeného.

Odsúdený na verejnom zasadnutí zotrval na podanom návrhu. Myslel si, že už sa nikdy nebude musieť vracieť k okolnostiam, ktoré sa stali pred trinástimi rokmi, ale donútili ho k tomu závery znaleckého posudku. Výsluchom znalkyne sa snažil dosiahnuť ozrejmienie pojmov agresivita a impulzivita. Dopytoval sa, akým spôsobom mohli dospieť k prezentovaným záverom. Mal za to, že účelovo v posudku použili len informácie (z dôkazných prostriedkov) v jeho neprospech. Nesúhlasil s tým, že ho označili za „kajúcnika“. K výsluchu znalkyne si pripravil aj poznámky, čomu predchádzala aj možnosť nazretia do spisu v ústave (porovnaj úradný záznam na č. I. 134), avšak v týchto sa snažil prezentovať svoj pohľad na trestnú vec Okresného súdu Žilina sp. zn. 9T/77/2010 a na okolnosti skutku. Po vysvetlení, že predmetom výsluchu a verejného zasadnutia sú skutočnosti týkajúce sa jeho žiadosti o podmienené prepustenie, sa snažil od znalkyne dozvedieť, prečo vychádzali len z pripojeného spisu a nezabezpečili si viac podkladov o jeho osobe (lekárske správy, jeho správanie sa na slobode pred spáchaním skutku). Keďže výsluch znalkyne odsúdeným nebol vedený správnym smerom, súd ho upozornil, aby buď jeho spôsob zmenil, alebo nebude môcť ďalej znalkyňu vypočúvať. Nesúhlasil nielen so závermi tohto znaleckého posudku, ale ani znaleckého posudku v trestnej veci sp. zn. 9T/77/2010, pretože jeho závery zasa vychádzali len z výpovede jeho syna. Jeho predchádzajúci život svedčí o tom, že to bolo jeho jednorazové zlyhanie. Veľmi to ľutuje, keby to tak nebolo, nekomunikovala by s ním ani svokra cez jeho dcéru.

Obhajca odsúdeného mal za to, že znalecký posudok vypracovaný Z.. F. B. Z.. Č. je zmätočný, nedostatočný a neprofesionálny. Znalkyne za jeden a pol hodiny, čo ho vyšetrovali, nemohli dospieť k takým záverom. Textová časť posudku opisuje výsluchy, vyjadrenia iných znalcov a na tomto základe dospeli k nepodloženým záverom. Navrhoval, aby sa na tento dôkaz neprihliadalo. Zvýraznil vo svojom prejave, že bolo dokázané, že odsúdený sa v ústave nesprával agresívne a impulzívne. Nebol arogantný, egocentrický. Ak by sa takto správal, bolo by to zapísané, keďže sa v ústave zapisuje každá maličkosť. U odsúdeného sú splnené všetky materiálne a formálne podmienky na podmienené prepustenie. Keby bol taký, ako to popisujú znalci, za 13 rokov by sa to prejavilo. Nevie si predstaviť ideálnejšie podmienky na prepustenie zo strany odsúdeného.

Znalkyňa Z.. N. Č. prezentovala psychologickú časť posudku a tú časť posudku, ktorá má spojený, psychologicko-psychiatrický, charakter. Na záveroch predloženého posudku zotrvala. Vo svojom výsluchu uviedla, že pri nejakej stresovej alebo konfliktnnej situácii človek, ktorý je impulzívny, reaguje tak, že najprv koná a až potom premýšľa. Je to jedno, či je to slovné, gestom, verbálne alebo neverbálne. Môže to mať rôzne prejavy. Správanie má problém ukontrolovať, resp. sa môže prejavovať tak, že až dodatočne si uvedomuje jeho následky. Ďalej sa odsúdený znalkyne pýtal, ako sa vo všeobecnosti prejavuje agresivita vo všeobecnosti, ktorej zodpovedanie už ale súd nepripustil, pretože vysvetlil odsúdenému, že znalkyňu nemá skúšať z odborných termínov, ale má ju vypočúvať k predmetu

konania a k záverom znaleckého posudku. V ďalšom výsluchu znalkyňa uviedla, že si myslí, že mali dostatok podkladov pre vypracovanie znaleckého posudku. Mali pripojený kompletný spisový materiál a aj predošlý znalecký posudok, ktorý považuje za veľmi dôležitý. Ide o posudok z roku 2010, ktorý je zrozumiteľný a jeho závery boli podobné, k akým dospeli aj ony teraz. Nie je veľmi odlišný od ich záverov, hoci ho vypracovali v tom čase dvaja psychiatri. Bol pre nich tento znalecký posudok dôležitý a považuje ho za objektívny. V prvom rade sa však opierali o výsledky svojho vlastného vyšetrenia. Znalecký posudok vypracovali poctivo. Podstatné sú najmä ich zistenia a zvyšný materiál len dokresluje zistené informácie. To, že konštatovali v anamnéze adaptačné poruchy, vyplynulo z lekárskeho správ, bol liečený u psychiatra. Odsúdený je dlhodobý psychiatrický pacient, tento záver teda prebrali z predchádzajúcich správ a dali do súvisu s vlastnými zisteniami. Nevychádzali zo starých údajov, vykonávali aj vlastné vyšetrenie, ktoré bolo pre nich smerodajné. Znalkyňa trvala na tom, že v znaleckom posudku sú údaje aktuálne, vychádzajúce z ich vyšetrenia. Je rozdiel medzi ambulatným psychiatrom a psychiatrom, ktorý je znalec (poznámka: odsúdený mal za to, že znalkyne nemali k dispozícii aktuálne správy od psychiatra).

Odsúdený má za to, že úzkosť na neho pôsobí paralyzujúco, je úplne odovzdaný osudu, hľadá do stropu a nemá vôbec silu riešiť konfliktné situácie. Jeho konflikt úplne zaťažuje. Má za to, že práve toto by znalkyne zistili, keby mali údaje od roku 2010 do roku 2023. Znalkyňa reagovala, že veľký rozdiel medzi tým, ako reagoval odsúdený v roku 2010 a na základe ich vyšetrení v roku 2023, nie je. Abnormne štruktúrovaná osobnosť je človek, ktorý je nevyrovnaný, nevyvážený, má nízku frustračnú toleranciu, nedokáže zvládať záťaž a nejakým spôsobom mať odstup od nejakých vecí. Podobným spôsobom odsúdený reagoval v minulosti a reagoval aj počas výkonu trestu. V záznamoch je uvedené, že mal samovražedné pokusy aj predtým, aj vo výkone trestu. Znalci v roku 2010 tiež konštatovali, že odsúdený je abnormne štruktúrovaná osobnosť, emočne nestabilná, s vrodene nízku výbavou vo vyšších citoch, pithiatická (hysterická) so sklonom k dekompenzáciám depresívneho charakteru pri zníženej záťažovej tolerancii. Pre adaptačné poruchy pri záťaži bol odsúdený evidovaný na psychiatrii 10 rokov, kedy jeho reagovanie je stereotypné, nezávislé závažnosti podnetu a má charakteristiky úniku do choroby u nestabilnej osobnosti. To, že odsúdený reaguje depresívne alebo úzkosťou, je v súlade s jeho osobnosťou. Nemá to súvis s nejakou duševnou patológiou. V záťaži, strese odsúdený reaguje buď impulzívne, alebo sa stiahne, je pasívny. Tieto polohy sa u neho striedajú. Počas výkonu trestu to bolo popisované v záznamoch, čo sa týka jeho hospitalizácii. Toto je teda niečo, čo sa s odsúdeným tiahne už od pobytu na slobode a neskôr aj vo výkone trestu. Od roku 2010 sa to nejakým zásadným spôsobom nezmenilo.

Odsúdený v ďalšom výsluchu chcel od znalkyne vedieť, ako to mohli konštatovať, keď si nevyžiadali lekárske správy z ambulancie (poznámka súdu: uvedené záznamy z ambulancie od roku 2010 do roku 2023 ani nemôžu existovať, keďže počas tejto doby je odsúdený v ústave na výkon väzby a neskôr ústave na výkon trestu odňatia slobody a svojho ambulatného psychiatra navštíviť objektívne nemohol). Po tejto otázke súd odsúdenému nepripustil klásť ďalšie otázky. Odsúdený následne uviedol, že chcel od znalkyne zistiť, prečo selektívne vyťahovali niektoré informácie a iné zamlčali. Znalkyňa reagovala, že si nemyslí, že niečo selektívne vytiahla a iné zamlčala. Ak to neuviedla, nepovažovala to za podstatné. Ak odsúdený tvrdí, že sú v posudku použité len informácie proti nemu, nesúhlasí s tým. Napríklad v 6. odpovedi je uvedené, že sa dokáže prispôbiť, formálne dobre fungovať pri začlenení sa do spoločnosti, pracovné zaradenie nie je problémové, má podporu rodiny a blízkych. Sú to veci, ktoré hovoria v jeho prospech. Nie je tam napríklad uvedená informácia o tom, že má kontakt s dcérou a rodinou, avšak nemá kontakt so synom. Jej to neprináleží hodnotiť, lebo nepozná okolnosti. No je zaujímavé, prečo spomína len dcéru, nespomína syna. Pre znalkyne však bolo podstatné zistiť, čo funguje, nie to čo nefunguje. Mohli uviesť aj iné veci, no nepovažovali ich za podstatné. Je dobré, že má kontakt s dcérou, má zázemie, môže sa zaradiť do spoločnosti. Avšak ani odsúdený neuviedol všetko. Nepovedal to, čo nechcel, čo by mu mohlo ublížiť alebo nemuselo pomôcť. Ak si dobre spomína na vyšetrenie, bolo ťažké dostať sa k témam, ktoré súviseli s uvažovaním odsúdeného, ktoré viedlo k tomu, čo sa stalo. Znalkyniam neprináleží hodnotiť, či je to dobré alebo zlé. Musia odpovedať na to, prečo človek koná tak, ako koná. To bolo úlohou znaleckého dokazovania. Počas psychodiagnostického vyšetrenia nebol odsúdený veľmi ochotný odpovedať na otázky o okolnostiach, ktoré viedli k trestnému činu, o manželke. Bolo kopec informácií, ktoré neuviedol. (poznámka súdu: odsúdený s týmto tvrdením znalkyne nesúhlasil, uviedol prakticky všetko)

Neskôr uviedol, že mu prekáža, že ho znalkyne označili za kajúcnika, na čo znalkyňa reagovala, že počas rozhovoru sa staval odsúdený do pozície obeť. Pôsobil tak počas celého vyšetrenia, tak funguje

počas celého života. Odsúdený ani s týmto tvrdením nesúhlasil. Znalkyňa v súvislosti so vzniknutou situáciou (kedy odsúdený znova nesúhlasil so znalkyňou) doplnila, že už v predchádzajúcom posudku v odpovedi na otázku č. 5 (strana 15 posudku) je uvedené, že obvinený má sklony ku manipulovaniu svojich výpovedí tak, aby on hral rolu toho, komu sa stáva krivda či ujma, resp. ohrozenie. Presne takto teraz reagoval. Na to odsúdený konštatoval, že teda každá jeho argumentácia sa dá odieť do pojmu manipulácie. Znalkyňa jednoznačne odpovedala nie, nie je to tak.

Obhajca uviedol, že znalkyne boli s odsúdeným po dobu 2,5 h a potom asi hodinu (vychádzal zo záznamov). Znalkyne tvrdia, že odsúdený je nevyvážený, egocentrický, agresívny, málo prispôsobivý, jeho konanie je nepredvídateľné atď. Znalkyňa reagovala, že ide o ich konštatovanie, nie sú to závery zo znaleckého posudku z roku 2010. Obhajca nerozumel, prečo k takému záveru dospeli, keď odsúdený počas výkonu trestu odňatia slobody nie je evidované žiadne porušenie, má len disciplinárne odmeny. Znalkyňa odpovedala, že je to charakteristika jeho osobnosti na základe ich psychodiagnostického vyšetrenia. Ide o komplexné posúdenie jeho osobnosti, nie je možné ho rozdeliť do nejakých období. Ďalej uviedla, že odsúdený ako osobnosť sa takto prejavovať nemusí, pretože tiež konštatujú, že odsúdený sa dokáže formálne prispôsobiť. To znamená, že svoje správanie, keď mu na tom veľmi záleží a rozhodne sa tak, dokáže efektívne kontrolovať. Ale príde nejaká záťažová situácia, ktorú nezvládne a vtedy sa naplno prejaví práve to, ako je jeho osoba štruktúrovaná. V spisovom materiáli bolo zaujímavé hodnotenie z poslednej práce, ktoré bolo veľmi pozitívne, že je dobrý pracovník, kreatívny, robí nadčasy, bol veľmi progresívny. To hodnotenie je však úplne iné, ako odsúdeného vnímala manželka či syn, kedy v domácnosti fungoval inak, bol pasívny, ležal, nešiel do práce. Čiže toto sú doplňujúce informácie k tomu, aby poskytli celý obraz osobnosti a doplnili jej psychodiagnostické vyšetrenie, ktoré považuje za kľúčové a objektívne. Tiež ho dopĺňa psychiatrické vyšetrenie. Odsúdený teda dokáže fungovať v podmienkach, keď mu o niečo ide, keď je vystavený záujmu, pozornosti. Jeho osobnosť sa prejavuje nielen pri niektorých okolnostiach, ktoré by mohli nastať, prejavili sa aj počas verejného zasadnutia (poznámka: obhajca s týmto tvrdením nesúhlasil, jemu sa nezdá, že odsúdený je taký, ako tvrdia). Znalkyňa odsúdeného len nepozorovala či len nehovorila s ním, všetko doplnili aj iné vyšetrenia, ktoré sú podrobne v znaleckom posudku popísané a rozobraté (porovnaj stranu 16 posudku). Znalkyňa sa domnieva, že podobné správanie mal aj počas výkonu trestu, pretože je zaznamenané suicidálne konanie, išlo o dekompenzáciu, jeho stav si vyžadoval aj hospitalizáciu. Obhajca trval na tom, že ale o takom správaní nie sú žiadne záznamy v ústave, pričom uviedol, že musia byť uvedené, že je na to zákon. Znalkyňa trvala na tom, že záznamy o jeho správaní v súvislosti s prejavom jeho osobnosti vôbec nemusia byť evidované. Domnieva sa, že odsúdený sa počas výkonu trestu dostal do situácií, ktoré by emočne nezvládal, a to v súvislosti so suicidálnymi sklonmi, kedy bol aj hospitalizovaný. Agresívne správanie nemusí byť len fyzické voči okoliu, agresívne sa človek môže správať aj sám k sebe, napr. samovražednými sklonmi. Agresivita môže byť tiež aj pasívna.

Je pravdou, že odsúdený nemá záznam o zlom správaní, pozitívne ho hodnotí zamestnávateľ či rodina, obec, avšak má záznam v registri trestov. To znamená, že sa dokáže prispôsobiť, pokiaľ nie je v kontakte s blízkou osobou v emočne vypätej situácii, kedy sa môže stať, že konanie je nepredvídateľné, odsúdený koná tak, ako sa možno nerozhodne, ale koná inštinktívne, pudovo. Do takej situácie sa môže dostať ktorýkoľvek človek. Odsúdený sa do takej situácie dostal.

Odsúdený reagoval, že ústav je vysoko konfliktné prostredie, dochádza tam ku konfliktom na dennodennej báze. Prichádza ku konfliktom aj on, no odchádza, vôbec ich nerieši, skôr sa na ne pozerá s úsmevom. Nevie, ako môže byť ešte iná situácia konfliktnejšia, ktorej môže byť vystavený. Znalkyňa vysvetlila, že v rodinnom prostredí je človek najviac vyťažovaný. Ak emočne je štruktúra osobnosti nie priaznivo sformovaná, tak v rodinnom prostredí existuje najväčšie riziko. Také riziko je nižšie v cudzom prostredí, kde si uvedomuje človek, že tam potrebuje fungovať, aby prežil. Odsúdený dokáže fungovať v takom cudzom prostredí dobre, ak sa tak rozhodne, ak chce a záleží mu na tom, vie ísť cieľavedome sa svojím cieľom. K záveru odpovedi na otázku č. 5 znalkyňa na otázku odsúdeného vysvetlila, že nie je možné pozeráť sa na trestný čin, ktorý spáchal tak, že okrem neho sa neprispôbil nejakým pravidlám, ale treba na neho nazerať tak, že je podstatný, pretože to, čo k nemu viedlo, tomu predchádzali nejaké okolnosti, veci, ktoré súviseli so životom odsúdeného a aj so životom blízkych. Ak uviedla, že sa nedokáže prispôsobiť potrebám rodiny, detí, mala na mysli, že sa napríklad odmietal presťahovať, odmietal sa prispôsobiť, nakoniec sa rodina prispôsobila jemu, lebo sa z jednoizbového bytu nepresťahovali. To je konkrétny príklad, kedy sa odsúdený neprispôbil ostatným, ale ostatní sa prispôbili jemu. Takýchto situácií zo spisového materiálu videla veľa.

Znalkyňa na záver uviedla, že vyšetrenie pri prvom stretnutí prebehlo tak, že tam boli spolu so znalkyňou z odvetvia psychiatrie, aby pohovor nerobili na dvakrát. Následne pani psychiatrička ukončuje svoje vyšetrenie a začne vyšetrovať ona ako psychologička. Pani psychiatrička niekedy ostáva aj pri jej vyšetrení, inokedy nie. Zdá sa jej, že v tomto prípade psychiatrička odišla, nebola s ňou pri psychologickom vyšetrení. Druhykrát sa s odsúdeným stretla len ona a dokončila si vyšetrenie. Znalecký posudok vypracovávali spoločne, konzultujú aj telefonicky, emailmi či osobne. Vymieňajú si informácie, zapracovávajú ich spoločne.

Prokurátor uviedol, že závery znaleckého posudku považuje za jasné a zrozumiteľné. Hoci ústav odporúčal odsúdeného podmienene prepustiť, má za to, že jeho žiadosti nie je možné vyhovieť. V priemere počas výkonu trestu odňatia slobody raz do roka disciplinárne odmenený. S prihliadnutím na závery znaleckého posudku od neho nemožno očakávať, že povedie riadny život.

Zástupca ústavu na výkon trestu odňatia slobody zotrval na záveroch hodnotenia. Uviedol, že od vypracovania hodnotenia k došlo k udeleniu dvoch disciplinárnych odmien dňa 16. 11. 2022 a 09. 06. 2023 za vzorné plnenie programu zaobchádzania a za pozitívny rozvoj osobnosti. Celkom má 17 disciplinárnych odmien. Pracovne zaradený nie je, pretože sa odsúdený nachádza v oddiele špecializovaného zaobchádzania. Je nápomocný príslušníkom, vypomáha pri službe, hlavnej službe, takže je vyťažený takýmito aktivitami. Je zaradený do čistiacich a upratovacích prác. Do oddielu špecializovaného zaobchádzania sa odsúdený dostal po hospitalizácii v Nemocnici pre obvinených a odsúdených v Trenčíne na odporúčanie psychológa, ktorý tiež rozhodne o jeho vyradení z tohto oddielu. Správanie má na požadovanej úrovni, správa sa slušne.

Podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku o podmienечnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa trest vykonáva, záujmového združenia občanov alebo na návrh odsúdeného na verejnom zasadnutí. Ak bol návrh odsúdeného o podmienечné prepustenie zamietnutý, môže ho odsúdený opakovať až po uplynutí jedného roka od zamietnutia okrem prípadu, že návrh bol zamietnutý len preto, že ho odsúdený podal predčasne.

Podľa § 67 ods. 1 Trestného zákona osoba odsúdená za obzvlášť závažný zločin alebo osoba odsúdená na trest odňatia slobody podľa § 47 ods. 2 okrem osoby odsúdenej na doživotie môže byť podmienечne prepustená až po výkone troch štvrtín uloženého trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmienечnom prepustení súd prihliadne aj na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Z vyššie uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom podmienечného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je kumulatívne splnenie troch podmienok, a to, že odsúdený vykonal už potrebnú časť z výmery všetkých uložených a nariadených trestov odňatia slobody, vo výkone trestu plnením svojich povinností a správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, t. j. že neexistuje pre spoločnosť príliš veľké riziko jeho recidívy. Citované ustanovenia vyjadrujú predovšetkým požiadavku pozitívnej prognózy budúceho správania sa odsúdeného, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre podmienечné prepustenie a musí pritom vyplývať zo zhodnotenia polepšenia odsúdeného, pričom očakávanie, že odsúdený po podmienечnom prepustení povedie riadny život, musí byť dôvodné a založené na všestrannom zhodnotení jeho osobnosti, možnosti jeho nápravy a osobných pomerov, s prihliadnutím na účel trestu.

Z odpisu z registra trestov vyplýva, že odsúdený bol doteraz len jedenkrát súdne trestaný za obzvlášť závažný zločin vraždy. Rozsudkom Okresného súdu Žilina zo dňa 22. 11. 2010 pod sp. zn. 9T/77/2010 bol odsúdený na nepodmienечný trest odňatia slobody v trvaní šesťnástich rokov v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia a bol mu uložený ochranný dohľad v trvaní tri roky s povinnosťou počas trvania ochranného dohľadu raz do mesiaca sa hlásiť u probačného a mediačného úradníka s predpokladaným termínom ukončenia dňa 28. 05. 2026.

Odsúdený nemá žiadny záznam v centrálnej evidencii správnych deliktov a priestupkov.

Na rozdiel od rozhodnutia vyhláseného dňa 11. 07. 2022 na verejnom zasadnutí prvostupňový súd po doplnení dokazovania v zmysle právneho názoru sťažnostného súdu dospel k presvedčeniu, že žiadosti odsúdeného P. P. N. nie je možné vyhovieť.

Prognózovanie nebezpečnosti páchatel'a predstavuje zložitý systém, ktorý vychádza z forenzne významného slova nebezpečnosť. Nebezpečnosť sa vždy vzťahuje k osobnosti páchatel'a a zahŕňa tiež predpoklad, že existujú jedinci s takým založením, ktoré u nich extrémne zvyšuje pravdepodobnosť opakovaného konania závažnej kriminálnej činnosti. V trestnom práve sa pojem nebezpečnosť viaže k samotnému trestnému činu, nie k osobnosti páchatel'a. A tento rozdiel sa javí ako problém. Nejde iba o psychológiu a jej spôsobilosť nachádzať vhodné kritériá pre rozpoznanie nenapraviteľných, zvlášť násilníckych jedincov. Posúdenie možností resocializácie páchatel'a je síce záležitosťou psychológie a psychiatrie, ale je ohraničené právnymi a etickými aspektmi. Empiricky založenému prognózovaniu nebezpečnosti páchatel'a bráni nielen súčasný stav, ale aj svetonázorové a právne námietky. Prognózovanie naráza na dilemu medzi potrebou bezpečia na jednej strane a právom na individuálnu slobodu na druhej strane a táto dilema predstavuje spor medzi protekcionistami a antiprotekcionistami. Prví zdôrazňujú potrebu ochrany spoločnosti pred nebezpečnými zločincami a uplatňujú zásadu in dubio pro securitate. Naopak druhí akcentujú hodnoty odvodené od ľudských práv a tvrdia, že nie je dobré obmedziť niekomu slobodu na dobu dlhšiu, ako si to vyžaduje zákon a uplatňujú tak zásadu in dubio pro libertate. Problematika nebezpečnosti páchatel'a súvisí aj s problémom príčin kriminálneho konania. V tomto smere existujú vedľa seba dva protipóly. Na jednej strane stoja nebezpeční ľudia (dangerous people) a na strane druhej nebezpečné situácie (dangerous actions). Kým zástancovia „smeru dangerous people“ chápú kriminalitu ako výraz širokej slobody konania jedincov, zástancovia „smeru dangerous actions“ hľadajú rizikové faktory mimo osobnosť, a síce v okolí a v sociálnom prostredí jedinca. Prvý smer presadzuje stanovisko, podľa ktorého ak páchatel' zrecidivuje, záleží to v prvom rade na jeho individuálnych vlastnostiach. Jediným nástrojom ochrany spoločnosti pred ťažko napravitelnými a nebezpečnými páchatel'mi ostáva predikovanie nebezpečnosti. Druhý smer chápe kriminalitu ako výraz alebo prejav nedokonalej sociálnej rovnosti. Namiesto reštriktívnej stratégie presadzuje maximálne možné privilegovanie sociálne slabých a zanedbaných. Tento smer odmieta konštrukciu nebezpečnosti páchatel'a. Predstava o hlboko zakorenenom „antisociálnom založení či sklone“ podľa nich kolide s principiálnou naučiteľnosťou ľudského správania a s predpokladanou rovnosťou všetkých ľudí.

Vyššie uvedené teoretické východiská v kontexte znaleckého posudku č. 060/2023 a č. 041/2023 bolo možné po doplnenom dokazovaní vidieť v širších súvislostiach. Bolo totiž preukázané, že osobnosť odsúdeného možno označiť za nebezpečnú (dangerous people), ktorá sa ale rizikovejšie prejavuje v nebezpečných situáciách (dangerous actions), ktoré sa nezhodujú s jeho predstavami. S jeho predstavou totiž nebolo správanie sa manželky, ktorá opustila s maloletou dcérou spoločnú domácnosť a podala aj žiadosť o rozvod. Odsúdený sa nechcel sťahovať do väčšieho bytu (išlo o štvorčlennú rodinu bývajúcu v jednoizbovom byte) a nechcel sa ani rozvádzať. Syn tieto okolnosti doplnil aj o informácie, že narodenie maloletej dcéry po dlhšej dobe (syn má 32 rokov, dcéra 17 rokov) odsúdený neprijal spočiatku pozitívne, neprejavoval radosť, na rozdiel od poškodenej manželky. Teda životní partneri, manželia, sa nezhodli ani na tejto okolnosti. Okrem toho odsúdený označil aj existenciu mužskej známosti manželky za takú, ktorá ho ranila. Uviedol, že odvtedy sa to začalo kaziť (porovnaj stranu 18 znaleckého posudku). Odsúdený o svojom synovi takmer vôbec nerozpráva a vôbec neuvádza ani tú okolnosť, že by mal svoju manželku nahovárať na potrat. Aj znalkyňa Z. Č. na verejnom zasadnutí uviedla, že odsúdený nehovorí o všetkom. Povie len to, čo sám chce. Možno doplniť, že aj na verejnom zasadnutí a aj počas psychologického vyšetrenia (ako to vyplýva zo strany 18 posudku) odsúdený vyhýbavo a okrajovo komentuje spáchaný skutok, za to ale nezabudne o sebe povedať, že je nekonfliktný, že aj v base si radšej číta, že v pracovnom živote bol obľúbený, práce sa nebojí, chcel by sa vrátiť do lyžiarskeho klubu a že ho rodina podporuje.

Ani listinnej podobe, ani v sprostredkovanej, však nenaznačil, že by ho podporovala aj rodina poškodenej (výnimku predstavujú len dva listy F. Š., ktorá je sestrou poškodenej (manželky) odsúdeného). Hoci uvádza, že svokra s ním sprostredkovane komunikuje cez dcéru, ktorá je v starostlivosti svokrovcov, tiež znalkyňa uvádza, že si je vedomý toho, že mu svokra neodpustí, ale dodáva, že ho berie ako otca dcéry.

Súdu doručené písomné vyjadrenia rôznych osôb z rodinného ale aj kamarátskeho či profesionálneho života nemožno vnímať izolovane. Je z nich citeľné, že všetci (rodičia, sestry, švagor, sesternica, krstní rodičia, kamaráti, klub) odsúdeného podporujú aj počas výkonu trestu odňatia slobody. Jeho

rodina tiež tvrdí, že je potrebné si pomáhať. Kamaráti ho opisujú ako priateľského, nekonfliktného. Odsúdený túto podporu rád pripomína (verejné zasadnutie dňa 11. 07. 2022 či vyjadrenie k sťažnosti prokurátora). V znaleckom posudku ale možno nájsť interpretáciu hand testu (strana 19): „Osobnosť bez vystupňovaných známkov psychopatológie v zmysle duševného ochorenia, ale so širokou paletou interpersonálnych prejavov od sklonov k egocentričnosti a individualizmu, cez výraznú potrebu komunikácie, sebaaprezentácie a ovplyvňovania iných s nadmernými požiadavkami na nich (porovnaj reakcie odsúdeného v priebehu konania sp. zn. 7PP/27/2022: rozsah a spôsob vyjadrenia k sťažnosti prokurátora; reakcia odsúdeného na doručenie predvolania na verejné zasadnutie (žiadosť o obhajcu, žiadosť o nahliadnutie do spisu, žiadosť o predvedenie, žiadosť o klásť znalkyniam otázku); spôsob vedenia výsluchu znalkyne odsúdeným, kedy sa snažil o spochybnenie záverov vo svoj prospech; po vykonanom verejnom zasadnutí zaslanie dvoch ďalších (po sebe v krátkom čase idúcich) žiadostí o nahliadnutie do spisu, o vyhotovenie kópií či prehľadu, o zaslanie zápisnice či zvukového záznamu). Skutočný záujem o druhých aj citlivosť v interakcii s nimi prebieha skôr vo fantázií a v predstavách ako v reálnom živote, objavujú sa závislé, ale tiež kontrolujúce a manipulujúce postoje, ľudí vníma ako prostriedky k napĺňaniu svojich cieľov (porovnaj snahu odsúdeného zdôrazniť podporu okolia, podporu dcéry, ktorej najviac ublížil, podporu klubu, kam by mohol ísť pracovať a pod. v súvislosti so snahou o dosiahnutie jeho podmieneného prepustenia, pretože pre neho má trest už len represívny charakter).

Podľa názoru súdu je nadbytočné poukazovať na to, že výsledky znaleckého dokazovania znalkyňami Z.. F. B. Z.. Č. sú pravdivé a objektívne a nielenže sú stále prítomné v jeho osobnosti odsúdeného, ale prejavujú sa neustále aj v jeho konaní a správaní a to bez ohľadu na čas, ktorý strávil vo výkone trestu odňatia slobody a ktorý uplynul od spáchania skutku. Znalkyňa Z.. N. Č. na verejnom zasadnutí odsúdenému povedala, že aj teraz sa správa presne tak, ako je to popísané v znaleckom posudku.

Námietky obhajoby ohľadom nedostatkov znaleckého posudku súd považuje za účelové s cieľom prezentovať odsúdeného len v kontexte veľmi pozitívneho hodnotenia ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Obhajoba opomenula podstatnú časť posudku - vlastné psychologické a psychiatrické vyšetrenie. Opomenula spomenúť aj to, že znalkyňa Z.. Č. uviedla, že osobnosť odsúdeného sa za celý ten čas nijako nezmenila, nezmenila sa po dobu 13 rokov, od kedy došlo k spáchaniu skutku. To, ako sa správa, ovplyvňuje len prostredie, v akom je. V prostredí rodiny sa prejavuje osobnosť odsúdeného inak, je riziková. Naopak, v prostredí cudzích ľudí (aj v ústave) sa prezentuje nekonfliktné.

K námietkam obhajoby o neprofesionálnosti znalkyň súd môže uviesť len toľko, že sú neetické a takisto neprofesionálne, pretože obhajoba nedokázala okrem tvrdenia podporiť ho aj nejakým reálnym dôkazom, ktorý by svedčil o tom, že čas, ktorý strávili s odsúdeným v ústave pri vyšetrení je nedostatočný, že je znalecký posudok zmätočný, že je v podstate len prepisom dôkazov z iného konania a neobsahuje nič nové. Ani súd, ani prokurátor a ani obhajoba nemá také odborné vedomosti ako znalkyne, preto nie je prípustné spochybňovať znalecký posudok takými argumentami, bez odborného podkladu. Uvedené súd vníma len ako limit obhajoby, kedy jej došli logické, objektívne a pravdivé argumenty. Je v poriadku, ak sú na obhajobu použité rôzne prostriedky, pre súd sú však hranicou, ktorú nie je ochotný prekročiť, také prostriedky, ktoré sú v rozpore s etikou a morálkou a ktoré znevažujú skúsenosti a odbornosť niekoho iného len na základe ničím nepodložených tvrdení. Neboli to znalkyne, ktoré vypracovali posudok bez potrebného materiálu, bez vyšetrenia odsúdeného, bez analýzy vykonaného vyšetrenia a použitých postupov a metód, pretože ony svoje, v súčasnej dobe, zistené závery dokonca dali do kontextu so znaleckým posudkom č. 13/2010 vypracovaným v konaní sp. zn. 9T/77/2010, kedy skonštatovali, že v prípade odsúdeného sa jeho osobnosť žiadnym spôsobom neposunula a vykonávaný trest odsúdenému nepomohol v jeho náprave.

Znalkyňa Z.. Č. aj veľmi zrozumiteľne uviedla, prečo sa odsúdený počas výkonu trestu odňatia slobody správa v súlade s očakávaniami, v súlade s ústavným poriadkom a tiež vysvetlila, prečo a za akých okolností sa jeho črty osobnosti (agresivita a impulzivita) prejavujú. Rozpor vo vnímaní jeho osoby ústavom počas výkonu trestu odňatia slobody a ich závermi nie je, pretože znalkyne presne popísali, v akých situáciách sa odsúdený správa v súlade s črtami svojej osobnosti. V situáciách medzi cudzími ľuďmi sa odsúdený správa dobre, kontroluje sa (porovnaj stranu 19 posudku). Nie je ale bez významu to, že aj v podmienkach ústavu jeho psychický stav nie je dobrý. Mal samovražedné sklony a je umiestnený do oddielu špecializovaného zaobchádzania (porovnaj § 80 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody: Pre odsúdených, u ktorých je potrebné uplatňovať ďalšie resocializačné postupy na podporu dosiahnutia cieľov stanovených v programe zaobchádzania, prekonanie krízových stavov,

a pre odsúdených, ktorým bolo súdom uložené ochranné liečenie, sa v určenom ústave zriaďuje oddiel špecializovaného zaobchádzania). Nie je pravdivé ani také tvrdenie, že každé porušenie ústavných podmienok sa zapisuje v podobe disciplinárneho trestu. Okrem toho, že sa disciplinárne tresty aj zahľadujú, a teda sa uplynutím času (jedného roka) už neevídujú. Bežne sa zistené menej závažne nedostatky len evidujú, vyriešia sa pohovorom. Na druhej strane ústav na výkon trestu odňatia slobody v rámci hodnotenia správania neuvádza okolnosti súvisiace so zdravotným stavom odsúdeného bez jeho súhlasu. Neposkytuje ani informácie zo zdravotných záznamov, zvyčajne len konštatuje hospitalizáciu z určitého dôvodu, čo sa udialo aj v tomto prípade. Ak teda znalkyňa z odborného hľadiska zhodnotila túto hospitalizáciu pre samovražedné sklony za takú, ktorá je prejavom jeho osobnosti, nie je dôvod tomuto tvrdeniu neuveriť a nebrať ho do úvahy, ako sa to snažila naznačiť obhajoba.

Odsúdenému sa nepáčilo ani to, že ho znalkyne označili za „kajúcnika“. Uvedené označenie však vo svojich záveroch znalkyne aj rozvinuli, keď konštatovali, že je manipulatívny, nepripúšťajúci námietky či iné riešenie, ako vidí on sám. Postoj k trestnému činu odsúdený prezentuje rovnako formálne, bez hlbšieho uvedomenia si, čo viedlo k jeho zlyhaniu, bez hlbšej sebareflexie. Neprezentuje svoju vnútornú osobnostnú zmenu v zmysle dozrievania osobnosti, zdôrazňuje „prácu“ a postoje ostatných. Na verejnom zasadnutí znalkyňa doplnila, že sa stavia do role obeť.

Keďže podľa záveru znalkyň doterajší podmienený výkon trestu odňatia slobody zásadnejším spôsobom nezasiahol odsúdeného, ktorého osobnostný vývin sa neformuje priaznivejším spôsobom, naďalej je jeho správanie a konanie teatrálné, účelové, manipulatívne a nátlakové, nemohol súd žiadosti odsúdeného P. P. N. vyhovieť. Nemenej významnou okolnosťou je aj vyslovenie, že musí byť opatrný pri konfliktoch emočne napätých, záťažových situáciách, ktoré vďaka svojej na seba zameranej osobnosti s impulzívnymi a agresívnymi črtami, nedokáže vždy primerane zvládať a v ktorých zlyhanie, nielen v kontakte s emočne blízkou osobou, nemožno za podobných okolností vylúčiť

Zmyslom podmieneného prepustenia nie je odmeniť odsúdeného za dobré správanie vo výkone trestu - nejde o dobrodenie pre odsúdeného, a nemôže tak byť ani paušálne vylúčené u niektorých kategórií odsúdených, napr. recidivistov, páchatelov násilných alebo iných závažných trestných činov, ako špecifické sprísnenie trestného postihu. Nariadenie podmieneného prepustenia z výkonu trestu je namieste vtedy, ak už k náprave, resp. k dosiahnutiu účelu trestu ďalší pobyt odsúdeného vo výkone trestu nie je nutný, pričom možno vzhľadom na všetky relevantné okolnosti predpokladať, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život. Naznačené teoretické východiská boli prelomené vykonaným znaleckým dokazovaním, keďže znalkyne majú za to, že má zmysel pokračovanie výkonu nepodmieneného trestu.

Ako vyplýva z odôvodnenia krajského súdu, jedným z účelov trestu je aj ochrana spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a prevychová ho k tomu, aby viedol riadny život. Vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by k naplneniu aj tejto funkcie trestu došlo, pretože bola popísaná situácia (emočne vypätá), kedy odsúdený môže zlyhať, konať nepredvídateľne.

Na základe vyššie uvedených skutočností má súd za to, že ďalší výkon trestu je u odsúdeného P. P. N. potrebný a odôvodnený, preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia a návrh odsúdeného o podmienené prepustenie zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať do 3 pracovných dní od oznámenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici.